

# HØRINGSINNSPILL FRA BARNEVERNSPROFFENE TIL RETNINGSLINJE FOR NY BARNEVERNUTDANNING

Høringsinnspillene bygger på svar fra ca 300 unge de siste tre årene, til hva som er en god barnevernsarbeider og hva som er et godt barnevern. Det er oppsummert kunnskap fra barn og unge fra 8 år til 20 år og fra rundt om i landet. Nærmere metodebeskrivelse for undersøkelsene kan ettersendes.

## SPØRSMÅL 1

### I hvilken grad vurderes utkast til retningslinjen å være i tråd med tjenestenes fremtidige kompetansebehov?

Besvar på skala fra 1 -5, der '1' betyr 'svært liten grad' og '5' betyr 'i svært stor grad' –

Vi mener her at svaret må være det samme som på spm 2, og at dette ikke burde vært spørsmål skilt fra hverandre. Hvordan kan tjenestene ha andre kompetansebehov enn det brukerne har?

## SPØRSMÅL 2

### I hvilken grad vurderes utkast til retningslinjen å være i tråd med brukernes fremtidige behov for kompetanse i tjenestene?

skala fra 1 -5, der '1' betyr 'i svært liten grad' og '5' betyr 'i svært stor grad' = 2

#### Begrunnelsen for score 2

- Forslaget viderefører en barnevernarbeiderrolle der barnevernsarbeideren er eksperten
- Forslaget har ikke inkludert de helt grunnleggende endringene som har kommet i barnevernloven
- Forslaget har ikke tydelig inkludert de helt entydige tilbakemeldingene fra barn og foreldre med ønske om en ny type profesjonalitet
- Forslaget har ikke inkludert de grunnleggende endringene som har skjedd i praksisfeltet i store deler av Norge
- Forslaget skiller ikke i tilstrekkelig grad mellom hva som bør prioriteres i utdanningen og hva som er «bra å vite noe om»

Se mer om dette under spørsmålet om hva som mangler i utdanningen

## SPØRSMÅL 3

### Hvordan vurderes graden av detaljering med hensyn til utdanningsinstitusjonens behov for autonomi (mulighet for lokal tilpasning) og behovet for nasjonal standardisering å være ivarettatt i læringsutbyttebeskrivelsene?

Besvar på en skala fra 1 -10, der '1' er 'alt for detaljerte' og '10' er 'alt for generelle' = 8

#### Begrunnelsen for score 8

Oppsummert kunnskap fra barn og tilbakemeldinger fra foreldre viser med all tydelighet et klart ønske til hva som er en god yrkesutøver i barnevernet og til hvordan utdanningene kan bidra til å legge et godt grunnlag for dette – gjennom

et tredelt kunnskapsgrunnlag, ferdigheter som inkludere svar fra barn og en praksis som ivaretar dette.

Også kunnskap fra deler av forskningen underbygger dette.

Vi tenker da for eksempel på forskning som fra NTNU (Tjeldflaat, Ulset), UiB (Skivenes) og traumeforskningen. Fra praksis har vi de siste fem årene systematisk hørt at tjenestene ønsker seg yrkesutøvere som har lært om betydningen av å samarbeide med barn og foreldre og har et bevisst forhold til barnesyn, foreldresyn og verdier den profesjonelle må bære i seg.

For oss er det vanskelig å forstå at studienes autonomi kan bli sett på som viktigere enn at barnevernutdanningen bygges tett på svarene fra barn og foreldre, til hva slags utdanning som trengs, for et godt barnevern for dem.

## **SPØRSMÅL 4**

### **Er det noen typer kompetanse som mangler i høringsutkastet til retningslinje?**

#### **Barnesyn og verdiforankring mangler**

Vi ser ikke at forslaget til retningslinjer for ny barnevernutdanning har inkludert den helt grunnleggende tilbakemeldingen fra barn og foreldre til barnevernet, om at profesjonalitet må ta utgangspunkt i at hver yrkesutøver har et barnesyn som ser på barn som kompetente og handlende subjekter i eget liv. Samtidig må yrkesutøvere ha et foreldresyn som ser på foreldre som mennesker med mye kunnskap om livet sitt og at erfaringene deres kan prege det de sier og gjør. Hver yrkesutøver må også ha en verdiforankring i møte med barn og foreldre, som styrer samhandlingen med de som skal motta hjelpen.

Mer enn 150 barnevernstjenester har de siste to år deltatt i fagutviklingsarbeidet «Mitt Liv» sine ledernetverk, rundt i hele landet. Her ligger et barnesyn og et sett av verdier, utviklet av barn og barnevernledere fra alle deler av landet i 2013-15, til grunn for arbeidet. Vi ber om at barnesyntet og de fire verdiene (åpenhet - samarbeid - ydmykhet - kjærlighet) utviklet i Mitt Liv, inkluderes som en sentral del av utdanningen av barnevernsarbeider.

#### **Utvidet kunnskapsgrunnlag mangler**

Vi ser heller ikke at forslaget har tatt opp i seg et utvidet kunnskapsgrunnlag, der kunnskap fra barn og foreldre har en sentral plass. I stedet videreføres opplæring til en teoretisk basert «ekspertrolle» - der barn og foreldres kunnskap ikke er nevnt som grunnleggende for kunnskapen utdanningen skal bygge på.

Barn og foreldres kunnskap kan deles i to nivåer og vi ber om at dette inkluderes i retningslinjene for barnevernutdanningen:

#### **1. Barnets beskrivelser grunnlag for gode beslutninger**

Hvert enkelt barn og hver forelder har kunnskap om livet sitt nå og ønsker for framtida. Alle yrkesutøvere må gjennom sitt barne- og foreldresyn og ferdigheter inkludere dette i sitt arbeid i barnevernet.

#### **2. Oppsummert kunnskap fra barn og foreldre, en forutsetning for kvalitet**

Barn og foreldre som får hjelp av barnevernet, har kunnskap om hvordan dette systemet er hjelpsomt for dem. Denne kunnskapen må yrkesutøvere kunne inkludere i utvikling av barnevernet.

### **Samarbeid med barn og foreldre som grunnleggende ferdighet, mangler**

I den grad det å samarbeide med barn og foreldre (brukere), er dette i retningslinjene beskrevet som en slags «teknikk», som å kunne «anvende relasjoner for medvirkning» eller «anvende kompetanse til å veilede barn». Denne type formuleringer reagerer vi sterkt på, fordi de synliggjør at barnevernsarbeideren ses i en maktutøverrolle i stedet for en likeverdig samarbeidsrolle.

Vi ber om at definisjonen på det å samarbeide med barn og foreldre, fra fagutviklingsarbeidet Mitt Liv, inkluderes i retningslinjene for utdanningen:

1. Sikre barnet får nok og nyttig informasjon
2. Sikre at barnet får beskrive trygt sine erfaringer og ønsker
3. Sikre at barnet får være med å bestemme
4. Sikre at barnet får være med å dokumentere
5. Sikre at barnet får gi tilbakemelding

### **Ferdighetstrening mangler i forslaget til retningslinje**

Ferdighetstrening MÅÅÅ være obligatorisk i en barnevernutdanning. Og det må stå tydelig i retningslinjen hvor mye ferdighetstrening studiet må ha. Da blir det opp til hvert studiested og da kan det bli veldig lite noen steder – kanskje der de fokuserer på at de ikke har ressurser, har lite kreativitet til å få det til – eller ikke forstår godt nok betydningen av det.

Personlig kompetanse er helt avgjørende for barnevernsstudenter. Vi mener det er veldig mye mer avgjørende enn studiestedene forstår – kanskje mer avgjørende enn de fleste barnevernstjenestene har forstått også. Studentene må kunne kjenne på og sortere i egne sårbarheter og styrker. Vi tror flere og flere tjenester framover vil ha større fokus på hvem folk er. Personlig egnethet og kompetanse vil bli mer grunnleggende og dermed viktigere enn hvor mye teori enn metoder studentene kan.

## **SPØRSMÅL 5**

### **Er beskrivelsen av den delen av utdanningen som foregår i praksis (praksisstudiet) hensiktsmessig og gjennomførbar?**

Vi tenker tjenestenes svar her vil være avgjørende

## **SPØRSMÅL 6**

### **I hvilken grad er omfanget på retningslinjen gjennomførbart innenfor rammene av en 3-årig bachelorutdanningen?**

Besvar på en skala fra 1-5 der '1' er 'alt for lite omfattende' og '5' er 'alt for omfattende'

### **Begrunnelsen for score 2/3**

JA, vi tror det er mulig å prioritere viktige deler av retningslinjen inn i en 3-årig bachelorutdanning. Avgjørende da er det at det gjøres gode prioriteringer. Sett fra barn, er det svært viktig at barnevernsarbeidere ikke må gjennom en for teoretisk utdanning, som samtidig kan gjøre de mindre i stand til å være reelle

samarbeidspartnere for barn. Derfor må en del av det som står som teori og metoder dempes ned. Det svarer vi også fordi vi hører fra barnevernsledere rundt i landet at de mest av alt ønsker seg studenter som er personlig egnet og bærer barnesyn og verdier i seg. I tillegg må de kunne noe jus, noe teori og modeller.

Proffene mener derfor at spørsmålet om en utviding av barnevernsutdanningen, må drøftes svært nøye og at det vil være utfordrende å lage en lenger utdanning som ivaretar barns grunnleggende innspill til hva en god barnevernsarbeider er. Det vil fort kunne komme i konflikt med innholdet i et masterstudie – der teori og forskningskunnskap ofte dominerer. Proffene mener at det å lage enn lenger utdanning – med universitetenes logikk og uten at innspillene fra barn, unge og foreldres svar til hva de tenker er grunnleggende og avgjørende for et godt barnevern, ligger til grunn for utdanningen - absolutt må risikovurderes. Vi vet at mange på utdanningene og i byråkratiet ønsker lengre utdanning. Også noen fagfolk vektlegger dette. Men vi vet at også mange, mange fagfolk er skeptiske.

## **SPØRSMÅL 7**

### **Har dere andre innspill til høringen?**

Vi ber om at formålsbeskrivelsen endres og tar opp i seg ny lovtekst og noen av hovedsvarene fra barn til hva som er godt barnevern, se i rødt

Vi ber samtidig om at læringsutbyttebeskrivelsene endres noe, se i rødt

#### **Formål**

Formålet med utdanningen av barnevernspedagoger er å kvalifisere profesjonsutøvere som **kan samarbeide med barn i utsatte livssituasjoner - og med familiene deres om å finne fram til og gi best mulig hjelp**. Utdanningen har som mål å utdanne yrkesutøvere **med et klart menneskesyn og verdiforankring**, som er reflekterte og samarbeidsorienterte - og som tar utgangspunkt i barns livssituasjoner og rettigheter. **Målet er samtidig å utdanne yrkesutøvere med personlig bevissthet om seg i møte med barn og foreldre som trenger hjelp - og som er bevisste på egne følelser og reaksjoner.**

Barnevernspedagogutdanningen bygger på **barn og foreldres kunnskap om seg selv og barnevernet, sammen med** forsknings- og erfaringsbasert kunnskap for at kandidaten skal kunne bidra til forsvarlige tjenester og gode omsorgsbetingelser, inkludering, læring og mestring for utsatte barn, unge og deres familier. Kandidaten har særlig kompetanse til å løse oppgaver innenfor barnevernet og andre arenaer hvor barn og unge i et utsatt livssituasjon befinner seg. Kandidaten har kunnskap og ferdigheter til å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid.

Med utgangspunkt i barnevernets samfunnsmandat, skal kandidaten møte barn og unge i en utsatt livssituasjon med omsorg, **trygghet, kjærlighet**, empati og forståelse. Kandidatene har også kunnskap til å utføre og organisere forebyggende, utviklings- og helsefremmende arbeid på individ-, gruppe- og samfunnsnivå med utgangspunkt i barnets beste.

Kandidatenes sluttkompetanse skal være i tråd med gjeldende nasjonalt og internasjonalt lovverk og myndighetenes føringer på oppvekst- og barnevernområdet, herunder samiske barns rettigheter til eget språk og kultur jf. FNs barnekonvensjon.

Fullført barnevernspedagogutdanning gir graden bachelor i barnevern og kvalifiserer til tittelen barnevernspedagog.

Barnevernspedagoger kan bidra i fag- og tjenesteutvikling for utsatte barn og unge. De kan tilegne seg ny kunnskap, videreutvikle ferdigheter og bygge videre på sin grunnkompetanse i videreutdanning, master- og PhD grad.

## LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSER

### Kunnskap

#### HER BØR DET PRIORITERES

##### NYE PUNKT, INN TIDLIG:

- Har bred kunnskap om det å inkludere barn og foreldres kunnskap om livet sitt
- Har bred kunnskap om hva som oppleves som trygt og nyttig barnevern for barn og om hvordan barnevernet kan samarbeide tett med barn og foreldre
- Ha kunnskap om hvordan hente inn tilbakemeldinger fra barn og foreldre om hvordan hjelpen oppleves og kunne videreutvikle arbeidet bygd på dette
- Har kunnskap om bruk av språk og utfordringer knyttet til makten i rollen som barnevernsarbeider

1. Har bred kunnskap om barnevernets samfunnsmandat, samarbeidspartnere, ansvars- og oppgavefordeling i velferdsforvaltningen
2. Har bred kunnskap om juss i barnevernfaglig perspektiv
3. Har bred kunnskap om vurdering og forståelse av barns beste og barns rettigheter
4. Har bred kunnskap fra barn og foreldre, forskning og praksis om sentrale barnevernfaglige temaer, problemstillinger og prosesser.
5. Har bred kunnskap om Omsorgssvikt, overgrep og vold
6. Har bred kunnskap om tverrfaglig, tverretattlig og tverrprofesjonelt samarbeid, med barnet som nærmeste samarbeidspartner - og om forhold som hemmer og fremmer slikt samarbeid
7. Har kunnskap om juridisk metode, relevante konvensjoner, lover og forskrifter innen velferdsforvaltning, herunder menneskerettighetene, forvaltningsrett, barnerett og familierett
8. Har kunnskap om hvordan kunnskap fra forskning, praksis og fra barn og foreldre utvikles og forstås.
9. Har kunnskap om samfunnsvitenskapelig metode og dets muligheter og begrensinger
10. Har kunnskap om ulike metoder og tiltak i barnevernfaglig arbeid innenfor sentrale tjenesteområder som barnevern og i miljøterapeutiske settinger
11. Har kunnskap om minoritetsetniske perspektiver, samers rettigheter, og kunnskap og forståelse for samenes status som urfolk
12. Har kunnskap om inkludering, ikke-diskriminering og likestilling
13. Har kunnskap om arbeid med etiske dilemma og problemstillinger
14. Kan oppdatere sin kunnskap om sammenhenger mellom helse, utdanning, sosioøkonomiske faktorer, arbeid og levekår
15. Kan oppdatere sin kunnskap om teorier om hvordan organisasjoner fungerer
16. Kan oppdatere sin kunnskap om barnevernets historie og utvikling
17. Kan oppdatere sin kunnskap om barnevern som fagområde
18. Har bred kunnskap om og kan oppdatere sin kunnskap om nytenkning og innovasjonsprosesser
19. Har kjennskap til relevante fagdebatter, forsknings- og utviklingsarbeid
20. Har kjennskap til arbeidsinkludering

21. Har kjennskap til rus, psykiatri, og andre problemområder knyttet til psykisk hels
22. Har kjennskap til familie- og nettverksarbeid

## Ferdigheter

### HER BØR DET PRIORITERES

#### NYE PUNKT, INN TIDLIG:

- Kan samarbeide med barn og foreldre og sikre at de får være med å bestemme
  - Kan etablere og være i kontakt med barn og foreldre på en måte som oppleves trygg for dem.
  - Kan møte barn og familien deres med omsorg, trygghet, empati, kjærlighet og forståelse.
  - Kan kommunisere med barn og familien deres på måter som oppleves trygge for dem og bygd på kunnskap fra barn og foreldre
  - Kan tenke nytt, lete etter muligheter og løsninger
1. Kan anvende kritisk refleksjon over egen fagutøvelse
  2. Kan anvende selvrefleksjon i møte med andre mennesker, andre kulturer og tjenester
  3. Kan anvende kunnskap og kompetanse til å lede tverrfaglig, tverretattlig og tverrprofesjonelt samarbeid og påvirke forhold som hemmer og fremmer slikt samarbeid
  5. Kan anvende kunnskap om sosial- og velferdssystemet, lover, regelverk og veiledere i sin tjenesteutøvelse, herunder kunnskap om FNs barnekonvensjon
  6. Kan anvende kunnskapsbaserte metoder, teorier og faglig skjønn i samarbeid med barn og familier og til det beste for dem
  7. Kan gjøre målrettet og systematisk arbeid med individer og grupper
  8. Kan gjøre miljøterapeutisk arbeid på ulike arenaer
  9. Kan gjøre aktiviteter for å fremme læring, inkludering, mestring og deltakelse
  10. Kan risikovurdere og anvende risikoforståelse for uønskede handlinger og hendelser og kunne følge opp dette systematisk, i samarbeid med den det gjelder
  11. Kan anvende kompetanse til å veilede barn, unge og deres foreldre i lærings-, mestrings- og endringsprosesser – i samarbeid med den det gjelder.
  12. Kan anvende digitale verktøy
  13. Kan anvende kunnskap for å vurdere bekymringsmeldinger og utrede barn og unges behov og omsorgssituasjon, med utgangspunkt i barnets beskrivelser og ønsker.
  14. Kan anvende kunnskap for å sette inn tiltak i samarbeid med barn og foreldre og evaluere nytten av tiltaket for de som skal motta hjelpen.
  15. Kan anvende kunnskap fra barn, praksis og forskning for å vurdere oppvekstmiljø og omsorgssvikt, vold og ulike typer overgrep
  16. Kan beherske systematiske metoder for konflikthåndtering og kommunikasjon-(NEIII, ber om at dette ikke står, se nytt punkt over)
  17. Kan beherske helsefremmende og forebyggende arbeid på arenaer der barn og unge oppholder seg